

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA LABORATORIÓW BADAWCZYCH WYKONUJĄCYCH POBIERANIE PRÓBEK i BADANIA ODPADÓW DAB-11

*Projekt 1 Wydania 1
Warszawa, 27.02.2017 r.*

32	Spis treści	
33		
34	1 Wprowadzenie	2
35	2 Definicje	2
36	3 Wymagania akredytacyjne	3
37	4 Specyficzne wymagania	3
38	4.1 Przegląd zapytań, ofert i umów	3
39	4.2 Nadzór nad zapisami	4
40	4.3 Audit wewnętrzny	4
41	4.4 Personel	4
42	4.5 Metody badań	5
43	4.6 Spójność pomiarowa	6
44	4.7 Pobieranie próbek	6
45	4.8 Postępowanie z obiektami do badań	6
46	4.9 Zapewnienie jakości wyników badań	6
47	4.10 Przedstawianie wyników	7
48	5 Zakres akredytacji	7
49	6 Szczegółowe zasady oceny	8
50	6.1 Wniosek	8
51	6.2 Ocena na miejscu	9
52	7 Postanowienia końcowe	9
53	8 Dokumenty związane	9
54	9 Załączniki	9
55		
56		

57 1 Wprowadzenie

58 Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji
59 laboratoriów badawczych wykonujących pobieranie próbek odpadów i badania chemiczne,
60 biologiczne, mikrobiologiczne oraz badania właściwości fizycznych odpadów w odniesieniu do
61 wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025 z uwzględnieniem mających zastosowanie wymagań
62 przepisów.

63 Ustalenia dokumentu dotyczą laboratoriów ubiegających się o akredytację i/lub
64 akredytowanych w zakresie pobierania próbek i badania odpadów, które w rozumieniu ustawy
65 z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, powinny być akredytowane.

66 W niniejszym dokumencie określono wytyczne dla laboratoriów wykonujących pobieranie
67 próbek i badania odpadów, w rozumieniu ww. ustaw, wynikające z przepisów prawa, dla celów
68 oceny zgodności oraz procesów decyzyjnych w obszarach regulowanych.

69 Pobieranie próbek odpadów powinno być przeprowadzone przez laboratorium posiadające
70 akredytację na pobieranie próbek z zastosowaniem odpowiednich procedur,
71 w przypadku wykonywania badań interwencyjnych oraz gdy przepis prawa wskazuje
72 wymaganie posiadania akredytacji dla pobierania próbek lub dla badań wraz z pobieraniem
73 próbek.

74 Wymagania i zalecenia zostały przedstawione w niniejszym dokumencie w powiązaniu
75 i w układzie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025. Wymagania te należy rozpatrywać
76 w powiązaniu z odpowiednimi wymaganiami normy odniesienia i pozostałymi wymaganiami
77 akredytacyjnymi stosowanymi w odniesieniu do laboratoriów badawczych.

78 W czasie posiadania akredytacji laboratorium powinno utrzymywać kompetencje do
79 wykonywania badań odpadów wszystkimi metodami dla grup walidacyjnych, na które
80 uzyskało akredytację poprzez ich realizację na zlecenia klientów lub poprzez realizację
81 algorytmów właściwych metod badawczych w ramach działań technicznych,
82 np. podejmowanych w celu monitorowania jakości wyników badań.

83 W dokumencie określono również zasady oraz wzory opisu w zakresach akredytacji
84 kompetencji akredytowanych laboratoriów badawczych wykonujących pobieranie próbek
85 i badania odpadów.

86 Niniejszy dokument opracowano w Polskim Centrum Akredytacji przy współpracy
87 z Grupą Ekspercką do spraw akredytacji laboratoriów wykonujących pobieranie próbek
88 i badania odpadów.

89 Tekst niniejszego dokumentu został opracowany w uzgodnieniu z Ministerstwem Środowiska
90 z uwzględnieniem opinii Rady ds. Akredytacji.

91 2 Definicje

92 Dla potrzeb niniejszego dokumentu stosuje się terminy i definicje zawarte w dokumentach
93 przywołanych w punkcie 3 niniejszego opracowania, a ponadto:

94 **kod odpadów** – kod określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia
95 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2014, poz. 1923);

96 **badania interwencyjne odpadów** – zespół czynności obejmujących pobieranie próbek
97 i badania odpadów nieznanego pochodzenia wymagające, co najmniej określenia składu
98 próbki odpadów i/lub identyfikacji substancji, których wyniki są przeznaczone do oceny
99 zagrożenia dla środowiska; badania te są zlecane przez inspekcję ochrony środowiska;

100 **grupa walidacyjna** – grupa odpadów o konkretnych kodach 6-cyfrowych charakteryzująca
101 się podobieństwem matrycy i źródła pochodzenia, dla których można przeprowadzić wspólny
102 eksperyment walidacyjny / potwierdzenie prawidłowości realizacji metody badawczej.
103 Przynależność kodów odpadów grupom walidacyjnym zamieszczono w Załączniku nr 1
104 do niniejszego dokumentu. Umieszczenie grupy walidacyjnej w zakresie akredytacji jest formą
105 opisu przedmiotu badań odpady w elastycznym zakresie akredytacji;

106 **metoda alternatywna** – metoda (pomiaru/badawcza/pobierania próbek) inna niż wskazana
107 jako referencyjna (właściwa), w mającej zastosowanie określonej specyfikacji wymagań
108 podanej, np. w przepisie prawa;

109 **metoda równoważna** – metoda alternatywna ekwiwalentna metodzie referencyjnej, której
110 równoważność wykazano i potwierdzono w odniesieniu do mających zastosowanie przepisów
111 technicznych lub kryteriów uzgodnionych przez wszystkie zainteresowane strony.

112 **3 Wymagania akredytacyjne**

113 Laboratorium badawcze wykonujące pobieranie próbek i badania odpadów, powinno spełniać
114 następujące wymagania:

115 - ogólne wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17025** *Ogólne*
116 *wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących*;

117 - specyficzne wymagania akredytacyjne podane w:

118 • przepisach prawa przywołanych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony
119 środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, tekst jednolity), przepisach z zakresu
120 gospodarki odpadami, w szczególności ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach
121 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1987, tekst jednolity) oraz przepisach wykonawczych do ww.
122 ustaw;

123 • niniejszym dokumencie DAB-11, przy czym wyrazów „powinien, należy” użyto do
124 wskazania tych postanowień, które odzwierciedlając wymagania właściwej normy lub
125 aktu prawnego, są obowiązkowe. Wyrazów „zaleca się” użyto w niniejszym
126 dokumencie do wskazania uznanych sposobów spełnienia wymagań normy lub aktu
127 prawnego. Laboratorium może spełniać te wymagania w inny, równoważny sposób,
128 jeśli może to wykazać w ramach procesu akredytacji/nadzoru przeprowadzanego
129 przez Polskie Centrum Akredytacji.

130 Ponadto w akredytacji laboratoriów, mają zastosowanie warunki akredytacji właściwe dla
131 laboratoriów badawczych, w tym polityki PCA i obowiązkowe dokumenty EA i/lub ILAC,
132 w szczególności wymienione w dokumencie DAB-07.

133 **4 Specyficzne wymagania**

134 Poniżej zamieszczono wytyczne do wymagań wybranych punktów normy PN-EN ISO/IEC
135 17025. Dla ułatwienia zastosowano następujący system identyfikacji wytycznych:

136 W.X.Y.Z, gdzie X.Y.Z oznacza numer punktu normy PN-EN ISO/IEC 17025.

137 **4.1 Przegląd zapytań, ofert i umów**

138 **W.4.4** Na etapie realizacji ustaleń z klientem podczas przeglądu zapytań, ofert i umów
139 laboratorium powinno:

140 - pozyskać od klienta informacje niezbędne dla prawidłowej realizacji badania, w tym
141 ustalić: cel badania oraz kod odpadów,

142 - ustalić termin wizji miejsca pobrania odpadów w celu opracowania planu pobierania
143 próbek; w przypadku, gdy laboratorium nie pobiera próbek, pozyskać od klienta informacje
144 o miejscu i procedurach pobrania próbek.

145 W przypadku badań interwencyjnych odpadów, gdy nie jest możliwe określenie kodów
146 odpadów, laboratorium realizujące pobieranie i badanie próbek, dokonując przeglądu
147 zlecenia, powinno uzyskać od klienta informacje dotyczące:

148 - potencjalnego pochodzenia odpadów,

149 - ich stanu (charakterystyka wizualna odpadów),

150 - lokalizacji miejsca składowania/występowania.

151 Zaleca się, aby badania odpadów laboratorium realizowało we własnym zakresie, jednak
152 w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się korzystanie z podwykonawstwa zgodnie

153 z wymaganiami przedstawionymi w normie PN-EN ISO/IEC 17025 i wytycznymi
154 przedstawionymi w DAB-07. Natomiast w przypadku badań interwencyjnych nie dopuszcza
155 się podwykonawstwa.

156 **4.2 Nadzór nad zapisami**

157 **W.4.13** Laboratorium powinno stosować w zapisach systemowych i technicznych
158 dotyczących pobierania próbek i badań odpadów oznaczenia kodowe odpadów zgodnie
159 z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów.
160 Jeśli dany kod obejmuje różne odpady (w szczególności w przypadku kodów odpadów
161 z końcówką 98 i 99), należy zamieścić szczegółowy opis odpadów, będących przedmiotem
162 badania.

163 W przypadku badań interwencyjnych odpadów, gdy nie jest możliwe pozyskanie informacji
164 o kodzie odpadu, laboratorium powinno posiadać procedurę właściwą dla zarządzania
165 działaniami w celu zidentyfikowania i opisu przedmiotu pobierania (oceny zgodności) oraz
166 obiektu badań.

167 Laboratorium wykonujące badania interwencyjne powinno zapewnić, aby w zapisach
168 technicznych, opis pobieranych i badanych próbek odzwierciedlał dokładnie i jednoznacznie
169 przedmiot pobierania (oceny zgodności) oraz badane objekty.

170 **4.3 Audit wewnętrzny**

171 **W.4.14** Audit wewnętrzny działań technicznych powinien obejmować obserwację
172 pobierania próbek i wykonywania badań ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania
173 próbek do badań przez laboratorium. Auditorzy wewnętrzni powinni mieć przeszkolenie,
174 wiedzę i doświadczenie w obszarze realizacji obserwowanego pobierania i wykonywania
175 badań oraz znajomość wymagań przepisów prawnych odnoszących się do auditowanego
176 obszaru. Zaleca się, aby obserwacja realizacji pobierania i badań wykonana była
177 w reprezentatywnym zakresie wynikającym z udzielonej akredytacji, nie rzadziej niż raz na
178 dwa lata.

179 **4.4 Personel**

180 **W.5.2** Personel laboratorium zaangażowany i nadzorujący pobieranie próbek oraz
181 badania odpadów powinien być kwalifikowany i upoważniony do realizacji powierzonych mu
182 zadań systemowych i technicznych. Upoważnienia personelu do realizacji zadań,
183 w szczególności: obsługi określonego wyposażenia, realizacji konkretnych metod
184 badawczych i pobierania próbek oraz opracowania i sprawdzania wyników pomiarów
185 i obliczeń, autoryzacji sprawozdań z badań, powinny być udzielane w oparciu
186 i z uwzględnieniem ustanowionych w systemie zarządzania kryteriów.

187 Personel laboratorium upoważniony do przeglądu zapytań, ofert i umów oraz autoryzacji
188 sprawozdań z badań powinien dodatkowo:

- 189 - wykazać się znajomością przepisów prawnych obowiązujących w obszarze prowadzonej
190 działalności technicznej,
- 191 - mieć udokumentowane doświadczenie w obszarze pobierania próbek i badań odpadów.

192 W obszarze badań interwencyjnych personel laboratorium upoważniony do przeglądu
193 zapytań, ofert i umów oraz autoryzujący sprawozdania z badań powinien dodatkowo
194 wykazać się:

- 195 - znajomością przepisów prawa związanych z gospodarką odpadami odnoszących się do
196 zakresu realizowanych zadań,
- 197 - udokumentowaną znajomością metod badawczych i pobierania próbek,
- 198 - umiejętnością diagnozowania i rozwiązywania problemów związanych z pobieraniem
199 próbek oraz problemów analitycznych z zastosowaniem posiadanej wiedzy,
- 200 - znajomością procesów technologicznych obiektu, którego dotyczy interwencja, jeśli to
201 zasadne,

- 202 - znajomością procesów biologicznych i chemicznych zachodzących w środowisku w celu
203 wyciągnięcia właściwych wniosków, jeśli to zasadne.
- 204 Personel podejmujący decyzje dotyczące pobierania próbek odpadów w badaniach
205 interwencyjnych powinien dodatkowo wykazać się:
- 206 - doświadczeniem w pobieraniu próbek różnych odpadów,
207 - znajomością przepisów prawa związanych z gospodarką odpadami odnoszących się do
208 zakresu realizowanych zadań,
209 - umiejętnością diagnozowania i rozwiązywania problemów związanych z pobieraniem
210 próbek odpadów, umożliwiającą nadanie mu upoważnień do podejmowania decyzji
211 dotyczących odstępstw na etapie pobierania próbek.

212 **4.5 Metody badań**

213 **W.5.4.2** Laboratorium badawcze powinno stosować właściwe metody badań odpadów,
214 łącznie z metodami pobierania próbek w celu spełnienia wymagań klienta, w pierwszej
215 kolejności metody referencyjne określone przez regulatora w przepisach prawa.

216 Dopuszcza się stosowanie innych – alternatywnych metod pod warunkiem wykazania
217 w procesie walidacji przydatności metody do zastosowania w obszarze regulowanym
218 (równoważności metody alternatywnej) z uwzględnieniem w procesie walidacji wszystkich
219 cech charakterystycznych określonych w metodzie referencyjnej i specyfikacji zawartych
220 w przepisach prawnych, obejmujących minimum: dla badań chemicznych i właściwości
221 fizycznych – precyzję, poprawność i granicę oznaczalności (lub granicę wykrywalności dla
222 metod jakościowych), dla badań mikrobiologicznych – granicę wykrywalności. Wartości cech
223 charakterystycznych dla metod alternatywnych nie powinny przekraczać wartości określonych
224 w metodzie referencyjnej i specyfikacji zawartych w przepisach prawnych. Pozytywne wyniki
225 uczestnictwa w odpowiednim programie badań PT/ILC dla danej metody alternatywnej są
226 wymagane w celu potwierdzenia równoważności metod alternatywnych.

227 W przypadku badań interwencyjnych laboratorium powinno wykonywać badania metodami
228 akredytowanymi. Zasady dotyczące wyboru metod, laboratorium powinno zawrzeć
229 w procedurze realizacji badań interwencyjnych. Procedura ta powinna zawierać szczegółowy
230 algorytm obejmujący zasady postępowania na każdym etapie związanym z realizacją procesu
231 pobierania próbek i badania, od momentu przeglądu zlecenia do wydania Sprawozdania
232 z badań.

233 **W.5.4.2 i 5.4.5** Laboratorium powinno udokumentować istotne etapy procesu
234 potwierdzenia prawidłowości realizacji metod badawczych znormalizowanych lub walidacji
235 metod nieznormalizowanych, w tym metod alternatywnych w procesie wykazania ich
236 równoważności.

237 Planowanie eksperymentu potwierdzenia/walidacji powinno uwzględniać, co najmniej analizę
238 celu badania, przepisów prawnych, podziału na grupy walidacyjne z określeniem cech
239 charakterystycznych metody i wymaganych kryteriów dla tych cech oraz reprezentatywną
240 liczbę próbek dla danej grupy walidacyjnej, w celu potwierdzenia adekwatności metody dla
241 całej grupy.

242 Grupy walidacyjne zostały ustalone z uwzględnieniem podobieństwa matryc i zostały
243 określone w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

244 Realizacja eksperymentu potwierdzenia/walidacji powinna obejmować wszystkie etapy
245 postępowania, w tym etap pobierania próbek (jeśli ma zastosowanie) oraz etap przygotowania
246 próbek odpadów.

247 Eksperyment potwierdzający możliwość stosowania metody znormalizowanej powinien
248 obejmować dla badań chemicznych i właściwości fizycznych wyznaczenie przynajmniej
249 precyzji, poprawności i granicy oznaczalności (lub granicy wykrywalności dla metod
250 jakościowych), dla badań mikrobiologicznych wyznaczenie przynajmniej granicy
251 wykrywalności. W przypadku metod nieznormalizowanych laboratorium powinno
252 przeprowadzić pełen eksperyment walidacyjny.

253 **W.5.4.6** Opracowany przez laboratorium budżet niepewności pomiaru w metodzie
254 badawczej stosowanej dla danej grupy walidacyjnej powinien obejmować wszystkie istotne
255 składowe niepewności z uwzględnieniem etapów procesu badawczego (w tym pobieranie
256 próbek, gdy ma zastosowanie) oraz uwzględniać charakterystyczne rodzaje odpadów z danej
257 grupy walidacyjnej.

258 **4.6 Spójność pomiarowa**

259 **W.5.6** Spójność pomiarowa przy realizacji badań chemicznych powinna być zapewniona
260 poprzez stosowanie w ramach metody badawczej właściwych certyfikowanych materiałów
261 odniesienia. Wzorcowania wyposażenia pomiarowego i stosowanie certyfikowanych
262 materiałów odniesienia powinno odpowiadać zasadom określonym w dokumencie DA-06.

263 **4.7 Pobieranie próbek**

264 **W.5.7** W przypadku braku procedur znormalizowanych, laboratorium pobierając próbki
265 odpadów, może stosować dostępne normy dedykowane do pobierania próbek innych
266 obiektów (np. gleb, osadów lub innych o podobnej matrycy), o ile stan odpadów, miejsce ich
267 składowania (występowania) są adekwatne do sytuacji opisanych w tych normach.
268 Laboratorium powinno dokonać w procesie walidacji potwierdzenia przydatności procedury do
269 zamierzonego zastosowania, które nie jest przewidziane w normie opisującej procedurę
270 pobierania. W pozostałych przypadkach laboratorium powinno opracować stosowne
271 procedury pobierania próbek.

272 Laboratorium powinno posiadać wyposażenie do pobierania próbek dostosowane do rodzaju
273 pobieranych odpadów, sposobu ich składowania oraz celu badania.

274 Przed przystąpieniem do pobierania próbek laboratorium powinno przeprowadzić wizję
275 lokalną w miejscu planowanego pobierania. Działania przeprowadzane przez laboratorium
276 w ramach wizji lokalnej, ich wyniki oraz pozyskane dane i informacje powinny być
277 udokumentowane. Na podstawie pozyskanych danych laboratorium powinno sporządzić plan
278 pobierania próbek. Laboratorium powinno wykorzystać w tym zakresie wytyczne normy
279 PN-EN 14899. Jeżeli istnieje więcej niż jeden cel pobierania próbek, może zaistnieć potrzeba
280 sporządzenia oddzielnego planu pobierania dla każdego celu.

281 Procedura pobierania próbek powinna przedstawiać tryb postępowania dla danego rodzaju
282 badanego odpadu z uwzględnieniem grup walidacyjnych i/lub charakterystycznych rodzajów
283 odpadów z danej grupy walidacyjnej, tak aby zapewnić próbkę reprezentatywną dla całości
284 ocenianego obiektu.

285 Postępowanie przy pobieraniu próbek oraz protokół pobierania próbek powinny uwzględniać
286 wymagania normy PN-EN 14899.

287 W przypadku pobierania próbek w ramach badań interwencyjnych odpadów, laboratorium
288 powinno opracować plan pobierania próbek w oparciu o przeprowadzoną przez laboratorium
289 (wraz ze zleceniodawcą, jeżeli to zasadne) wizję lokalną. Jeżeli nie jest możliwe
290 przeprowadzenie wizji lokalnej i przygotowanie planu pobierania przed realizacją pobierania,
291 należy przeprowadzić wizję lokalną równocześnie z pobieraniem próbek.

292 **4.8 Postępowanie z obiektami do badań**

293 **W.5.8** Procedury postępowania z pobranymi próbkami odpadów powinny uwzględniać
294 wszystkie istotne elementy, które mogą mieć wpływ na stałość właściwości i charakterystyk
295 próbek, tak aby zapewnić integralność próbki z przedmiotem pobierania (oceny zgodności)
296 i brak negatywnego wpływu procesu postępowania z próbkami na miarodajność wyników
297 badań.

298 **4.9 Zapewnienie jakości wyników badań**

299 **W.5.9** Program monitorowania jakości wyników badań laboratorium wykonującego
300 pobieranie próbek i badania odpadów, powinien obejmować przedsięwzięcia wewnętrzne
301 i zewnętrzne.

302 Przedsięwzięcia wewnętrzne realizowane w celu monitorowania jakości wykonywanego
303 pobierania (jeżeli dotyczy) i badań powinny obejmować co najmniej:

304 - monitorowanie powtarzalności całego procesu badania (należy tak zaplanować działania,
305 aby obejmowały one weryfikację prawidłowości procesu pobierania i badania obiektu oraz
306 postępowanie i kompetencje personelu upoważnionego do wykonywania badań
307 i pobierania próbek) z uwzględnieniem przygotowania próbek,

308 - badanie odzysku (jeżeli dostępne są CRM lub próbki fortyfikowane dostosowane do
309 badanej matrycy),

310 - metody monitorowania jakości badań odpowiednie dla technik analitycznych użytych do
311 wykonania oznaczeń.

312 Zewnętrzne monitorowanie jakości badań powinno uwzględniać co najmniej uczestnictwo
313 w programach PT/ILC dla wszystkich zidentyfikowanych poddyscyplin. Przy identyfikacji
314 poddyscyplin laboratorium powinno uwzględnić: rodzaj odpadów/matrycę (grupę walidacyjną)
315 i stosowane techniki badawcze łącznie z przygotowaniem próbek. Jeżeli nie są dostępne
316 programy PT/ILC dla danego rodzaju odpadów, laboratorium może zaplanować udział
317 w programach PT/ILC dla innego obiektu niż odpady, ale o podobnej matrycy.

318 W przypadku braku dostępności programów PT należy wskazać przedsięwzięcia zewnętrzne
319 alternatywne, np. ILC przeprowadzone zgodnie z PN-EN ISO 17043.

320 Zasady wyboru dostawców programów PT/ILC oraz oceny przez laboratorium wyników
321 uczestnictwa w programach PT/ILC i związane z tym działania powinny być zgodne
322 z wymaganiami dokumentu DA-05.

323 **4.10 Przedstawianie wyników**

324 **W.5.10** Laboratorium badawcze w sprawozdaniach z badań odpadów powinno
325 przedstawiać (oprócz informacji i wyników badań zgodnie z p. 5.10 normy PN-EN ISO/IEC
326 17025):

327 - jednoznaczną identyfikację rodzaju odpadów wraz z kodem (nie dotyczy badań
328 interwencyjnych odpadów),

329 - wynik badania wraz z niepewnością pomiaru.

330 Przy przedstawianiu wyników pomiarów w sprawozdaniach z badań i identyfikacji
331 zastosowanej metody badawczej laboratorium powinno podać informacje istotne dla
332 zastosowania wyniku. W przypadku stosowania metod alternatywnych, potwierdzonych przez
333 laboratorium, jako równoważne, treść informacji powinna jednoznacznie wskazywać, że
334 laboratorium zastosowało metodę alternatywną oraz, że potwierdziło jej równoważność
335 w stosunku do konkretnej (pełna identyfikacja) metody referencyjnej.

336 **5 Zakres akredytacji**

337 Potwierdzenie kompetencji laboratorium w odniesieniu do wymagań akredytacyjnych
338 właściwych dla pobierania próbek i badań odpadów jest wykazywane przez PCA w zakresach
339 akredytacji, według poniższego wzoru.

340

341

Nazwa laboratorium lub nazwy akredytowanych działów technicznych laboratorium arial 9 pkt bold ul. xxxx CC, XX-XXX Miasto arial 9 pkt		
Przedmiot badań/wyrób	Rodzaj działalności/badane cechy/metoda	Dokumenty odniesienia
Badania wykonywane dla celów obszaru regulowanego objętego (wskazać właściwy akt prawny).		
Osady ściekowe Odpady ^{o)} : kod 19 08 05	Pobieranie próbek do badań chemicznych i fizycznych	PN-ISO 5667-13 z wyłączeniem pkt .....
Odpady [podać kody]	Pobieranie próbek do badań chemicznych i fizycznych	Norma/procedura badawcza
Odpady ^{o)} (wyciągi wodne): kod 01 04 08, 01 04 09, 01 04 09, 01 04 12, 02 01 01, 02 01 03, 02 01 07	Przewodność elektryczna właściwa Zakres: (.....) μ S/cm Metoda	Norma/procedura badawcza na przygotowanie wyciągu wodnego Norma/procedura badawcza
	Stężenie siarczanów Zakres: (.....) mg/l Metoda	Norma/procedura badawcza na przygotowanie wyciągu wodnego Norma/procedura badawcza
	Stężenie anionów Zakres: siarczany (.....) mg/l chlorki (.....) mg/l fluorki (.....) mg/l Metoda	Norma/procedura badawcza na przygotowanie wyciągu wodnego Norma/procedura badawcza
Odpady ^{o)} : kod 19 12 12, 20 03 01, 20 03 99, stabilizat	Aktywność oddechowa AT4 Zakres: (.....) mg/g Metoda	Norma/procedura badawcza
Odpady ^{DAB-11} : [podać nazwę grupy walidacyjnej z zał. Nr 1 do DAB-11]		
Odpady ^{DAB-11} : [podać nazwę grupy walidacyjnej z zał. Nr 1 do DAB-11] (z wyłączeniem odpadów niebezpiecznych)		
Odpady	Badania interwencyjne	PB..... (procedura opisu całego trybu postępowania w przypadku badań interwencyjnych uwzględniająca zakres akredytowanych badanych cech)

Wersja strony:

342

343

344

345

346

347

^{o)} Kody odpadów według rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów.

^{DAB-11}) Kody odpadów według rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów dla grupy walidacyjnej podano w Załączniku nr 1 do DAB-11.

348

6 Szczegółowe zasady oceny

349

350

351

PCA podczas prowadzenia oceny laboratoriów badawczych wykonujących pobieranie próbek i badania odpadów postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumentach DA-01 i DAB-07 oraz zasadami określonymi poniżej.

352

6.1 Wniosek

353

354

355

356

357

358

Laboratorium wraz z wnioskiem o akredytację lub rozszerzenie zakresu akredytacji powinno przekazać w formularzu FAB-01 szczegółowe dane dotyczące 6-cyfrowych kodów lub grupy walidacyjne odpadów. W przypadku wnioskowanych grup walidacyjnych laboratorium powinno dołączyć informacje zawierające 6-cyfrowe kody odpadów, na których dokonało walidacji metod badawczych dla danej grupy walidacyjnej wraz z udokumentowaniem procesu walidacji.

359

360

Laboratorium powinno podać przepisy prawa (w tym akty wykonawcze), z których wynika konieczność pobierania próbek i badań wskazanych odpadów.

361

362

363

W sytuacji ubiegania się o akredytację w zakresie badań interwencyjnych odpadów laboratorium powinno przedstawić informacje dotyczące zakresu badanych cech w ramach badań interwencyjnych.

364 **6.2 Ocena na miejscu**

365 Ocena kompetencji laboratorium do realizacji metod pobierania i badania odpadów obejmuje
366 dodatkowo:

367 1. przegląd dokumentów i zapisów związanych z wizją lokalną związaną z pobieraniem próbek
368 (jeśli dotyczy),

369 2. obserwację przygotowania próbek odpadów do badań.

370 Pobieranie próbek i badania odpadów w danej grupie walidacyjnej oraz ocena realizacji badań
371 interwencyjnych będą oceniane w ramach oceny na miejscu przynajmniej raz w cyklu
372 akredytacji.

373 **7 Postanowienia końcowe**

374 Niniejszy dokument został wprowadzony Komunikatem nr xx z dnia dd.mm.rrrr r. i obowiązuje
375 od dnia dd.mm.rrrr r. (*3 miesiące od opublikowania*).

376 **8 Dokumenty związane**

377 Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są te wymienione w punkcie 3 oraz:

378 Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2016, poz. 672 tekst
379 jednolity)

380 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2016, poz. 1987, tekst jednolity)

381 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia.2014 r. w sprawie katalogu odpadów
382 (Dz. U. poz. 1923)

383 PN-EN 14899 *Charakteryzowanie odpadów - Pobieranie próbek materiałów - Struktura*
384 *przygotowania i zastosowania planu pobierania próbek*

385 PN-EN ISO/IEC 17043 *Ocena zgodności - Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości*

386 EA-4/16 Wytyczne EA dotyczące wyrażania niepewności w badaniach ilościowych

387 DA-01 Opis systemu akredytacji

388 DA-05 Polityka dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości

389 DA-06 Polityka dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej

390 DAB-07 Akredytacja laboratoriów badawczych

391 Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

392 Dokumenty EA w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA:
393 www.european-accreditation.org.

394 Dokumenty PCA oraz tłumaczenia wybranych dokumentów EA dostępne są na stronie
395 internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do tych dokumentów jest bezpłatny.

396 **9 Załączniki**

397 Załącznik nr 1 Odpady z katalogu odpadów podzielone na grupy walidacyjne

398

399